

Še vedno ujetniki nacionalističnih skupin

Na Koroškem so že v teku priprave na uradno proslavo ob 60-letnici plebiscita, po katerem je po prvi svetovni vojni Južna Koroška ostala v okviru avstrijske republike. Uradno proslavo bo v letošnjem oktobru priredila deželna vlada, ki jo vodi socialist Wagner. Svoj čas je vlada bila povabila tudi obe osrednji organizaciji koroških Slovencev, naj sodelujeta pri tej manifestaciji. Predstavniki slovenske manjšine so vabilo načelno sprejeli, vendar so pri tem postavili določene pogoje, ki so se tikali predvsem enakopravnosti vseh sodelujočih na proslavi, da ne bi grozila nevarnost, da bi se proslava spremenila v novo protimanjšinsko in nemškonacionalistično manifestacijo, kakršna je dejansko bila proslava ob 50-letnici plebiscita.

Koroška deželna vlada je kljub pogovorom in stikom s predstavniki slovenske manjšine odločno zavrnila predloge osrednjih slovenskih organizacij, tako da slednjima ni preostalo drugo, kot da sta soglasno odklonili sodelovanje na uradni proslavi. Sklep koroških Slovencev je bil vsekakor dokaz politične zrelosti, saj bi sodelovanje na proslavi bilo v kričečem nasprotju z najosnovnejšim čutom za dostojanstvo in bi hkrati bilo škodljivo za stvar same avstrijske demokracije.

Predstavniki slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem so se zaradi tega odločili, da bodo v oktobru priredili svojo proslavo, katere glavni namen bo prispevati k ustvarjanju in utrjevanju vzdušja strpnosti v deželi, k poglobljanju pravega demokratičnega duha, katerega načelo o enakopravnosti vseh narodnostnih skupin je prav gotovo ena bistvenih sestavin. Ta sklep osrednjih slovenskih organizacij na Koroškem pa je tako strahovito razburil koroške oblastnike, da se je celo deželni glavar Wagner hudo spozabil in pričel osebno napadati nosilca Koroške enotne liste in člana predsedstva Narodnega sveta koroških Slovencev, Karla Smolleta, kar je pravzaprav nekaj nenavadnega in vsekakor novega v koroškem političnem življenju. Osební napad glavarja Wagnerja je prav gotovo dokaz, da so koroški Slovenci na pravi poti, da imajo njihova mirna in stvarna izvajanja čedalje večji odziv v avstrijskem prostoru. Čedalje večje število treznih in demokratično čutečih avstrijskih državljanov se namreč zaveda, da uradna politika na Koroškem ne more voditi nika-

(Dalie na 7. strani)

**Pomemben govor občinskega svetovalca
Slovenske skupnosti Bojana Brezigarja v Nabrežini**

»DAN BOJA ZA UVELJAVITEV ZAKONITIH PRAVIC«

Sekcija Slovenske skupnosti za občino Devin-Nabrežina je v soboto, 19. in v nedeljo, 20. t.m., priredila »Naš praznik«, se pravi prireditev na prostem, ki je za slovensko politično organizacijo že tradicionalna ob tem času. Na tem mestu v celoti objavljamo govor občinskega svetovalca Bojana Brezigarja, čigar izvajanja se tičejo ne samo trenutnega političnega stanja v devinsko-nabrežinski občini, temveč celotne slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Naj še opozorimo, da je svetovalec Bojan Brezigar govoril dan pred prvo sejo novoizvoljenega občinskega sveta v Nabrežini, o poteku katere poročamo na drugem mestu.

(Ured.)

»Naš letošnji praznik, naš trenutek skupnega srečanja z občani devinsko-nabrežinske občine, ki je tudi priložnost za izmenjavo mnenj o naših vprašanjih, velikih in malih, je letos namenjen pomembni obletnici, 60-letnici požiga Narodnega doma, kulturnega, družbenega, političnega in športnega središča tržaških Slovencev. Bil je to dogodek, ki je prešel v zgodovino kot ognjeni krst fašističnega terorja v naših krajih, dogodek, ki je bil prvi v verigi, ki se je stopnjevala s požigi, z napadi, z žrtvami ter dosegla svoj višek deset let kasneje, ko so v Bazovici padli pod streli fašističnih krvnikov štirje mladeniči samo zato, ker so bili Slovenci in ker je hotel fašizem s smrtno obsodbo dokazati svojo moč.

Ta obletnica pa nas ne spominja le na dogodek iz zgodovine. Opozarja nas, da se zgodovina ponavlja, da na tem svetu še gorijo narodni domovi in da marsikje še vedno vlada samo ena pravica, pravica tistega, ki je na oblasti. Opozarja nas tudi, da boj še ni končan, da je marsikje beseda mir še vedno želja zatiranih narodov, da vsak dan matere prejemajo na dom sporočilo: »Vaš sin je padel za domovino« in vedo, da so izgubile sina zato, ker je moral osvajati tuja ozemlja in podjarmljati tuje narode, ne pa zato, ker bi moral braniti meje domovine. In vemo, kako lažni so go-lobi, simbol miru, ki letijo nad simbolom olimpijskih iger, iger miru: vemo, kako neiskreni so ti simboli, ko pa v daljavi poka-jo topovski streli, rušijo mir in oporekajo pravici do svobode.

Poglejmo resnici v oči!

In to je tista svoboda, za katero se je boril tudi naš narod. Tista svoboda, iz katere je nastala nova država, socialistična in neuvrščena Jugoslavija. Mi smo ostali izven meja domovine, a prepričani smo bili, da zaradi tega ne bomo trpeli. Prepričani, da sta naš narodno-osvobodilni boj in italijansko odporniško gibanje izbrisala fašizem in vzpostavila v državi, v kateri živimo, res pravo demokracijo, res pravo svobodo. Mislili in upali smo, a ni bilo tako. Ta demokracija nas je razočarala: obljubila nam je vse pravice, že pred 32 leti, v ustavi. Pisana beseda pa je ostala neizpolnjena. Tako se dogaja, da si moramo sedaj, po 35 letih svobode, prizadevati, da parlament odobri zakon za globalno zaščito Slovencev v Italiji, boriti se moramo za vsako črko, za vsako vejico, kajti še vedno nam vse oporekajo. Oporekajo nam predvsem pravico, da smo kot manjšina subjekt, aktivni dejavnik svojega življenja in svojega dela, oporekajo nam pravico, da sami upravljamo svoje šole, ne priznavajo nam možnosti, da svobodno razvijemo svojo kulturo, odrekajo nam pravico po lastnem gospodarskem življenju. In, končno, ne dopuščajo nam, da se poslužujemo materinega jezika povsod, kjer je to potrebno. Da, celo pravico do jezika nam odrekajo, kot da bi ponekod, v javnih uradih pa tudi drugod visel v izlozbi zloglasni napis izpred petdesetih let: Qui si parla soltanto italiano. Kar pa je najhuje, odrekajo nam pravico, da sami odločamo o svojih bodočnosti, da postavimo stvarne predloge za razvoj naše zamejske skupnosti in da lahko zahtevamo, da te predloge upoštevajo.

Pravilno je, da povemo te stvari. Da bodo naši ljudje vedeli, da pogajanja v raznih rimskih komisijah niso idilični pogovori, da to ni ugotavljanje problemov in iskanje stvarnih rešitev, da je to tudi poskus, da bi nam po zakoniti poti odrekli to, kar nam gre, kar nam že 32 let priznava italijanska ustava.

Obletnica požiga Narodnega doma torej ni le dan spominov, je tudi in predvsem dan boja, dan nadaljnjih prizadevanj za uveljavitev zakonitih pravic slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

(nadaljevanje na 3. strani)

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 27. julija, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmezijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Godalni orkestri; 10.10 Poslušali boste; 10.30 Nediški zvon, oddaja o Benečiji; 11.00 Mladinski oder: »Blisk nad Pacifikom«. Pustolovska zgodba; 11.40 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Na počitnicah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Kulturni dogodki in četrtkova srečanja; 15.00 Kdo je na vrsti?; 15.30 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Rezervirano za... šport in glasbo; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 28. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Otroški kotiček; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Skladbe slovenskih avtorjev; 11.00 Jugoslovanska lahka glasba; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Kulturni obzorik; 13.00 Poročila; 13.20 Letošnja revija »Primorska poje«; 14.00 Kratka poročila; 14.30 Roman v nadaljevanjih — »Moč preteklosti«; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 16.00 Bratje, le k soncu, svobodi! 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Abdus Salam: Pogovori o fiziki; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 29. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Otroški kotiček; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Radijski koncert; 11.00 Jugoslovanska lahka glasba; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Skladišče vsega lepega; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Glasbeni popoldan za mladino; 16.00 Na produ Glinbčice; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.45 »Oglas«, igra v treh dejanjih; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 30. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Čoln — šport in razvedrilo; 9.00 Otroški kotiček; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Jugoslovanska lahka glasba; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 »Pod Matajurjan«, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Zborovska glasba s koncertnega odra; 14.00 Kratka poročila; 14.30 Roman v nadaljevanjih — »Moč preteklosti«; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 16.00 Svoboda je terapijska; 16.30 Orkestri in zbori; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 31. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Otroški kotiček; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Jugoslovanska lahka glasba; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Turistične podoje; 13.00 Poročila; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Glasbeni popoldan za mladino; 16.00 Koder teče, ondod moči; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Četrtkova srečanja; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 1. avgusta, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Osebna vozila danes; 9.00 Otroški kotiček; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Jugoslovanska lahka glasba; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 Na goriškem valu; 13.00 Poročila; 13.20 Zborovska glasba raznih narodov; 14.00 Kratka poročila; 14.30 Roman v nadaljevanjih — »Moč preteklosti«; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Slovenski priimki v Furlaniji in na Goriškem; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 2. avgusta, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Otroški kotiček; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Radijski koncert; 11.00 Jugoslovanska lahka glasba; 11.40 Folklorni odmevi; 12.00 »Nas anu zutra — danes in jutri«, oddaja o Reziji; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Glasbeni popoldan za mladino; 16.00 Iz filmskega sveta; 17.00 Kratka poročila in pregled tiska; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

Nastop svetovalca Bojana Brezigarja

Slovenska skupnost in nova občinska uprava

Novi devinsko-nabrežinski občinski svet, ki se je prvič sestel v ponedeljek, 21. t.m., ni izvolil niti župana niti občinskega odbora. Dosedanji župan, komunist Albin Škerk je pri ožjih volitvah prejel le glasove svoje skupine (sedem), demokristjan poslanec Tombesi, ki je bil sicer odsoten, pa štiri glasove, prav tako svoje skupine. Svetovalci Slovenske skupnosti in socialistične stranke so oddali bele glasovnice. Iz tega izhaja, da ni bil dosežen sporazum, ki bi omogočil izvolitev župana in odbora. Prihodnja seja bo čez nekaj dni.

Danes objavljamo v celoti govor, ki ga je na tej seji imel svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar. Gre po našem za temeljito analizo političnega, upravnega in narodnostnega stanja v nabrežinski občini in seveda za obširen prikaz stališč, ki jih zagovarja Slovenska skupnost.

(Ured.)

»Občinski svet devinsko-nabrežinske občine začel novo obdobje svojega dela. Začenjamo ga v novi sestavi, v kateri je vloge, ki jo ima naša stranka, Slovenska skupnost, močnejša. Zato naj mi bo najprej dovoljeno, da se zahvalim volivcem, ki so tako številno izrazili zaupanje v našo stranko in nam omogočili izvolitev treh občinskih svetovalcev. Njim lahko rečemo, da bomo delovali v skladu s političnimi načeli naše stranke in z jasnimi programskimi točkami, ki smo si jih zastavili.

POLITIČNA OCENA VOLITEV

V novem občinskem svetu so še nekatere druge novosti. Mislim na prisotnost Liste za Devin-Nabrežino, za katero smo sicer že pred volitvami vedeli, da bo tudi v naši občini osvojila večje število glasov. Dejstvo, da je ta skupina izvolila samo dva občinska svetovalca in da se v naši občini ni uveljavila tako kot v tržaški občini in na pokrajinskih volitvah, je izredno pomembno, saj dokazuje, da je Lista za Trst skupek idej, ki jih ni mogoče izvažati niti v okoliške občine, kajti strogo je lokalizirana na meščansko liberalnacionalno jedro Trsta.

V novem občinskem svetu sedi še vedno predstavnik neofašistične stranke. Kot v zadnjih petih letih z njim ne bo mogoč noben dialog; stranka, ki jo zastopa, nas spominja na temno obdobje naše zgodovine in zato mu odrekamo kakršnokoli politično vlogo v naši občinski stvarnosti.

Krščanska demokracija je pri teh volitvah največ izgubila. Vendar to ni bistvo, saj smo prepričani, da gre za posledice trenutnih emotivnih vplivov na volivce, ki so prišli do izraza z burno kampanjo in propagando Liste za Trst. Zaskrbljuje nas dejstvo, da programi nekaterih predstavnikov krajevne Krščanske demokracije ne ustrezajo več programom izpred 15 let, ki so govorili o sodelovanju med obema narodoma, ki tu

živita, ob priznavanju enakopravnosti, kar z drugimi besedami pomeni, ob priznavanju zakonitih pravic do življenja, dela in razvoja slovenski narodnostni skupnosti v naši občinski stvarnosti.

Ta politična ocena je bila potrebna zato, da lahko govorimo o perspektivah, ki jih ima pred seboj naša občina. Mislim skratka na možnosti za sestavo novega občinskega odbora, kjer Slovenska skupnost izključuje kakršnokoli možnost političnega sporazuma z Listo in s Krščansko demokracijo, kajti njuna programa sta za nas nesprejemljiva. To pa tudi ne pomeni, da gremo naproti drugim sporazumom, s komunistično partijo in s socialistično stranko: Slovenska skupnost se zaveda, da bi bil tak sporazum lahko pomemben za razvoj naše občine, vendar pa ne more v sporazum preko in mimo svojih osnovnih programskih načel. Med temi načeli pa je na prvem mestu priznanje politične vloge, ki jo ima Slovenska skupnost v naši občini in v vsej tržaški pokrajini.

»IZKUŠNJAM SE NE NAMERAVAMO ODPOVEDATI«

Ne bo odveč, če se pri tem ozremo v zgodovino, v obdobje izpred 15 let, v leto 1964 in začetek leta 1965, ko smo v naši občini prvič izvolili občinski svet po proporcionalnem sistemu. To je bilo obdobje, ko so bile besede svoboda, enakopravnost, prijateljstvo in sodelovanje tlačene po vsem svetu, ko še ni bilo tako širokih pogledov na politiko miru in popuščanja napetosti, ko se gibanje neuvrščene še ni uveljavilo v svetu, ko se je ameriški predsednik Johnson pripravljal, da napade Severni Vietnam, ko je general De Gaulle zatiral afriške narode v boju za svobodo. In pri nas je bilo to obdobje, ko je tržaški prefekt ob otvoritvi Kulturnega doma dejal, da je čas, da Slovenci prenehajo z vitimizmom, obdobje, ko je Trst z zadovoljstvom sprejel sklep o gradnji naftovoda, ne da bi se zavedal tragičnih posledic za okolje, ne da bi proti temu nastopila kaka ekološka »lista«, obdobje, ko se je začel boj proti zaprtju ladjedelnice sv. Marka.

Zakaj govorimo vse to: zato, ker je treba poznati vzdušje tistega političnega obdobja, da razumemo našo takratno odločitev, ki smo jo sprejeli kljub kritikam in grožnjam z vseh strani. Takrat se je Slovenska skupnost namreč odločila za sodelovanje, nov pojem in besednjaku naše politične stvarnosti. Ne bom govoril o reakcijah na ta naš sklep; odveč bi bilo odpirati zaceljene rane. Rekel bom le, da smo med dvema možnostima izbrali tisto, ki je predstavljala prelomnico in ne kontinuiteto, tisto, ki je nakazala jasne smernice, da je razvoj in napredek možen le po poti sodelovanja in prijateljstva. Končno pa smo že takrat jasno dokazali, da smo politična stranka, enakovredna vsem drugim; ne torej etnična stranka, zaprta v svojo narodnostno stvarnost,

(dalje na 6. strani)

»Dan boja za uveljavitev zakonitih pravic«

■ nadaljevanje s 1. strani

Prijateljstvo naj temelji na enakopravnosti

In ta boj poteka tudi v naši občini. To je boj, ki ga vodi Slovenska skupnost že več kot tri desetletja. To je boj za prijateljstvo med obema narodoma, ki tu živita, a resnično prijateljstvo, tisto, ki temelji na enakopravnosti, ki ne pozna nadrejenih in podrejenih, ki ne obvezuje nikogar, da se prilagaja drugim. Prepričani smo, da je le na tej osnovi možno uveljavljanje načel sodelovanja in prijateljstva med narodi, kajti v nasprotnem primeru je to nadvlada močnejšega nad šibkejšim; na to pa ne moremo pristati.

To je boj za razvoj in napredek naše devinsko-nabrežinske občine, a ne razvoj in napredek v eni sami smeri, v interesu večine, ampak skladen razvoj celotne naše občine, vseh naših vasi in zaselkov, kajti vsi občani morajo biti enaki, vsi enako prispevajo v skupne namene in zato morajo vsi na enak način uživati ugodnosti teh namenov.

In končno je to boj za krepitev, sodelovanja z drugimi stvarnostmi, za sodelovanje s prebivalstvi drugih občin, s katerimi lahko iščemo stične točke v reševanju problemov in za sodelovanje s prijateljskimi občinami iz sosednje Slovenije in iz drugih republik Jugoslavije, zato, da skupno razvijamo odnose prijateljstva, ki morajo v našem odražati tesno prijateljstvo in pestro sodelovanje, ki veže obe državi, Italijo in Jugoslavijo.

Ni mogoče mimo priznanja vloge SSK

To so cilji našega boja. To so bili tudi cilji, ki smo si jih zastavili ob zadnjih volitvah in naši ljudje so potrdili, da z njimi soglašajo. Tu, s tega mesta, naj gre torej ponovno zahvala volivcem devinsko-nabrežinske občine, ki so potrdili zaupanje v program Slovenske skupnosti in s tem jasno nakazali smernice, ki jim bo morala slediti nova občinska uprava. Slovenska skupnost je bila v naši občini edina domača stranka, ki je napredovala po številu glasov, v odstotkih in po številu izvoljenih svetovalcev in prepričani smo, da se vsi zavedajo pomena teh volilnih izidov, ki kažejo v eno samo smer: da je bil program prijateljstva, sodelovanja, razvoja, napredka in uveljavljanja pravic slovenske narodnostne skupnosti edini pravilni odgovor na številne probleme, ki tarejo našo občino in iz katerih doslej niso bile nakazane stvarne rešitve.

Prav zato vemo, da v bodoče ne bo mogoče mimo našega programa in mimo priznanja vloge Slovenske skupnosti pri razvoju devinsko-nabrežinske občine. In pri tem odklanjamo omalovaževalni naziv etnična stranka, ki nam ga nadevajo nekateri zato, da zmanjšujejo politični pomen našega nastopa. Res je, mi smo stranka, ki zbira glasove med slovenskim prebivalstvom, kot občinski upravitelji pa se zavedamo, da morajo biti vsi občani, Slovenci in Italijani enaki, da morajo vsi uživati enake narodnostne pravice. Mi se tega zavedamo, vemo pa, da se drugi tega poredkoma zavedajo in da smo zato Slovenci pre-

pogosto državljani druge kategorije in se nam, tudi na domači zemlji, pravice delijo po drobtincah.

Prepričani smo, da mora biti politična stranka predvsem odprta do vseh vprašanj in do vseh državljanov. Ne moremo si zamisljati bodočnosti v zaprtosti, kajti zaprtost je prvi korak netenja neprijateljstev, ki se z leti prelevijo v sovraštva. To pa škoduje vsem prebivalcem naše občine, pripadnikom obeh narodnosti in v večji meri nam, Slovencem, ki bi morali še naprej živeti v podrejenem stanju, igrati podrejeno vlogo na domačih tleh.

Če je torej bodočnost le v odprtosti, potemtakem moramo tu jasno povedati, da odklanjamo preživele sheme, odklanjamo mehanizme, ki temeljijo na abstraktnih številkah in na abstraktnih pojmi. Naše misli so jasne in naše politično prepričanje vodi v eno samo smer, v pravičen razvoj naše občinske skupnosti, v nov način upravljanja, pri katerem bodo imeli naši ljudje večjo besedo in pri katerem slovensko prebivalstvo ne bo igralo podrejene vloge.

Vendar, da bo jasno, ne predlagamo revolucije, predlagamo le normalno razvojno pot naše občine. Na tej razvojni poti so bile zadnje volitve prelomnica, ker so dale odgovor na naše jasno zastavljene predloge. Mimo tega dejstva ni mogoče in zato Slovenska skupnost terja v naši občinski stvarnosti primerno vlogo; pa ne samo zaradi naše občine, ampak tudi zato, ker take vloge ne odigrava nikjer drugje kljub splošni volilni uveljavitvi na Tržaškem.

Odgovorno ravnanje

Jutri (v ponedeljek, 21. t.m., op. ur.), se prvič sestane novoizvoljeni devinsko-nabrežinski občinski svet. Predstavniki Sloven-

ske skupnosti odhajamo v občinsko hišo brez sporazumov in brez dogovorov. Naša občina jutri ne bo imela nove uprave.

Nikogar nočemo kriviti zaradi tega. Rečemo le, da niso bile opravljene vse poti, da bi lahko preprečili neuspešnost tega zasedanja. Žal smo lahko ugotovili, da zadnje volitve za marsikoga niso bile pomemben pokazatelj želja in potreb našega domačega prebivalstva. Zato bomo v občinski dvorani ponovili to, kar govorimo danes na tem mestu. Rekli bomo, da Slovenska skupnost želi in zahteva, da se naša občina razvija, da naše prebivalstvo živi v miru in prijateljstvu, da se opustijo neučinkovita gesla in da se z novim, odprtim načinom upravljanja v čim večji možni meri ustrezne željam in potrebam našega prebivalstva. Rekli pa bomo tudi, da je Slovenska skupnost stranka kot vse druge in da ji je zato treba v sklopu sodelovanja med demokratičnimi strankami na Tržaškem priznati njeno politično vlogo, kot ji to vlogo v vedno večjem številu priznavate vi, slovenski volivci. Končno pa bomo poudarili, da Slovenska skupnost ne gre mimo zaupanja naših ljudi, da bo njeno delo v novem občinskem svetu usmerjeno edinole v iskanje odgovorov na potrebe naših delovnih ljudi. Kajti dobro vemo, da je v današnjem času, v naši občini Slovenska skupnost stranka, ki uživa podporo delovnih ljudi, delavcev, kmetov, obrtnikov, trgovcev, uradnikov, ki si s svojim trudom prizadevajo, za boljši jutri. Od občine pričakujejo, da jim bo pomagala pri majhnih in pri velikih problemih, zato pri nas ni časa za birokracijo, ni časa za odmaknjenost med upraviteljem in občanom; tudi v dejstvu, da mora občina poiskati, najti in uresničiti odgovor na potrebe občanov, je nov način upravljanja. Tudi v teh majhnih vprašanjih je naš boj. Dolgotrajen politični boj za uveljavljanje pravic. Tudi v tem je boj, ki ga požig našega Narodnega doma, usmrtitve v Bazovici, fašistični teror in koncentracijska taborišča niso in ne bodo izbrisali.«

Olimpiada brez zapletov

Letošnja, 22. olimpiada, je povzročila že pred svojim začetkom toliko zapletljivost, da se moramo naravnost čuditi, kako da se odvija zdaj, ko se je začela, tako gladko. Jasno, da so jo Sovjeti odlično »namazali«. Odstranili so, kolikor je bilo le mogoče, vse možne vzroke za kakšne težave v sporedu. Edino nevšečnost je povzročil doslej neki italijanski homoseksualec, ki je hotel na Rdečem trgu demonstrirati proti »preganjanju« svojih so- ... recimo somišljenikov. Policisti pa so ga samo malo prebutali in z njim vred še tri zahodne časnikarje, ki so čakali pripravljeni s fotografskimi aparati in pisalnimi stroji, da bi posneli in sproti opisali to »demonstracijo«.

Šport je tudi ob tej priložnosti zmagal nad politiko. Čeprav je imel Zahod svoje važne vzroke, da je okrnil olimpiado glede na udeležbo, je vendar spontanost in lepota športa končno odrinila, če že ne preglušila vse polemike, in danes uživajo tisti, ki so kljub vsemu potovali v Moskvo, v stadionih in športnih dvoranah, desetine milijonov drugih pa pred televizorji ob pri-

zorih tekmovalcev, ki se borijo na vso moč za olimpijsko zmago ali za vsaj čim častnejši rezultat. Pri pogledu na plavalce in plavalke, ki se borijo do skrajnosti za prednost nekaj stotink sekunde ali na žalost in veselje skupnih tekmovalcev skoraj vsakdo pozabi na daljni Afganistan. Če že pomisli nanj, se zgodi to kvečjemu kot možganski preblisk, da naj bi se politika ne mešala v šport. Seveda če bi bilo to mogoče. Žal pa ni, kajti življenja ni mogoče razdeliti na nepropustne predele. Komaj bo olimpiada pri koncu, se bodo vsi spet hočeš nočeš zavedli te resnice. Vse je danes na svetu povezano z vsem. Brez posebnih težav bi našli zvezo med jezikoslovjem in ceno zlata, športom in astronautiko, zgodovino in fiziko.

Uživajmo torej ta dva tedna olimpiade, kolikor se le da. Ob koncu prihodnjega tedna bo konec te lepe iluzije. Olimpiada bo odgovarjala politiki za vsiljivost, da jo je izrinila iz misli milijonov ljudi, in vse se bo spet zavrtelo okrog vprašanj števila in (Dalje na 5. strani)

PREJELI SMO:

Dolinska sekcija Slovenske skupnosti o krajevnem položaju

V ponedeljek, 21. julija, je odbor sekcije Slovenske skupnosti razpravljala o krajevnem političnem položaju o občini po izidih junjskih volitev in obnovitvi stare koalicije med komunisti in socialisti v okviru občinske uprave, katere odraz je bila izvolitev župana in odbornikov na prvi seji novega občinskega sveta dne 18. julija.

Pred tem je bilo več dvostranskih in tristranskih razgovorov, na katerih so predstavniki sekcije izrazili pripravljenost vstopiti tu-

V cerkvi na Repentabru sta se v soboto, 19. t.m., poročila časnikar Ivo Jevnikar in prof. Nadja Maganja. Mlademu paru iskreno čestitamo in mu želimo obilo sreče ter zadovoljstva v novem življenju.

di v novi občinski odbor pod pogojem, da se predhodno poglobijo sledeče točke programa: politika v zvezi z urbanističnim načrtom, toponomastika, pregled načrta in stroškov v zvezi s socialnim centrom pri Domju, enakopravno upoštevanje vseh kulturnih in družbenih komponent na področju občine, dopolnitev javnih prevozov in stvarno izvajanje načela dvojezičnosti, ter da se pri porazdelitvi odborništev enakopravno upoštevajo vse zainteresirane politične sile, sorazmerno s številom izvoljenih svetovalcev. Po mnenju SSK bi namreč takšen programski sporazum odražal težnje naših ljudi po povezavi na narodnoobrambni podlagi.

Na žalost ostala partnerja nista sprejela te osnove za sestavo skupnega programa in odbora za upravljanje občine, ki je narodnostno vedno bolj ogrožena. KPI je že po prvih razgovorih izrazila preferenčni odnos s PSI, in to očitno iz ideoloških razlogov. Predstavnik krajevnega PSI se sploh niso izrazili o programskih točkah SSK, ampak so zahtevali prej zase mesto odbornika podžupana. Ne po krivdi SSK so razgovori obtičali na mrtvi točki in se nadaljevali le na ravni KPI in PSI.

SSK smatra za potrebno to javno povedati, da bodo občani točno obveščeni, kako so stvari potekale. Zato odbor sekcije odobrava zadržanje svojih predstavnikov na omenjenih raz-

Nova vlada SR Slovenije

V Ljubljani je te dni dejansko odstopil dosedanji predsednik izvršnega sveta skupščine SR Slovenije dr. Vratuša. Zamenjal ga je Zemljarič, kot je bilo nedavno odločeno na političnem vrhu. Zamenjanih je bilo tudi več drugih članov dosedanje slovenske republiške vlade. To se je zgodilo, kot so pojasnili, predvsem iz gospodarskih vzrokov, ker imajo gospodarske zadeve zaradi krize, ki stiska jugoslovansko gospodarstvo (regresija), zdaj prednost in mislijo, da bo Zemljarič kot praktik tem težavam lažje kos. Vratuša bo prevzel druge posle, zlasti v zvezi z odnosi s tretjim svetom, t.j. svetom neuvrščenih. Tudi tem odnosom posvečajo v Jugoslaviji veliko pozornost.

govorih s komunisti in socialisti, kajti SSK ni stranka podžupanov in odbornikov, temveč ji je pri srcu predvsem reševanje konkretnih problemov, ki žulijo prebivalce naših vasi kot občane in Slovence.

Končno odbor sekcije sporoča, da bo letošnji »Naš praznik« 14. septembra, ker je 7. septembra osrednja proslava 50-letnice ustrelitve bazoviških junakov.

—o—

MUČEN VTIS

Mučen vtis napravlja »proces«, ki ga zdaj vodi parlament na skupnem zasedanju obeh zbornic proti ministrskemu predsedniku Cossigi v zadevi Donat Cattin. Zadeva je znana. Gre za sina tega znanega krščanskodemokratskega politika; Cossiga je baje namignil njegovemu očetu, naj se sin spravi na varno, ker mu grozi aretacija zaradi udeležbe pri terorističnih akcijah. Donat Cattin je baje sinu to sporočil in ta se je pravočasno umaknil v Francijo. Zadevo je razkril neki aretirani terorist, Peci ... Proces v parlamentu proti Cossigi pa je dejansko proces proti vladi, kajti ne gre toliko za to, če je Cossiga kriv ali nedolžen (mnogo dokazov govori za njegovo nedolžnost), ampak za nastop opozicije, da bi vrgla njega in z njim vred njegovo vlado. Torej proces, ki ima čisto političen pomen. Če bi moral Cossiga odstopiti, bi triumfirala zlasti komunistična opozicija, a Italija bi se spet znašla v hudih političnih težavah in negotovosti.

»Naš praznik« v Nabrežini odlično uspel

Tradicionalni »Naš praznik«, ki ga vsako leto ob tem času v Nabrežini prireja sekcija Slovenske skupnosti za občino Devin-Nabrežina, je dosegel vsestranski uspeh. Prireditelji niso poskrbeli samo za zabavo, temveč tej prireditvi na prostem dali tudi politični in kulturni pečat. Prvi dan, to je v soboto, je v občinski knjižnici v Nabrežini govoril ravnatelj prof. Albin Sirk, član vladne komisije za sestavo globalnega zaščitnega zakona. Predavatelj je kratko, a jedrnat poročal o delu te komisije, o velikih težavah, ki jih bo treba še premagati, da se doseže nekaj učinkovitega in koristnega za zaščito naših najosnovnejših pravic.

Naslednji dan pa je bila osrednja točka kulturnega in političnega sporeda spominska proslava ob 60-letnici požiga Narodnega doma v Trstu. Po uvodnih besedah občinskega svetovalca Bojana Brezgarja je s klenimi besedami obudil spomin na ta tragični dogodek prof. Ubaldo Vrabec, čigar izvajanja je občinstvo zelo pozorno poslušalo. Solidarnost in pozdrav koroških Slovencev je nato posredoval predstavnik Narodnega sveta koroških Slovencev Borut Sommereger. Dijakinji Vera Kukanja in Tatjana Rojc sta prebrali odlomka iz del Veko-

MAČKOLJE — ODPRTJE FOTOGRAFSKE RAZSTAVE MARIA MAGAJNE

V soboto, 19. julija, so v Mačkoljah pod odkriljem Prosvetnega društva Mačkolje odprli fotografsko razstavo Maria Magajne o cerkvah in znamenjih na Tržaškem.

Na njej so dokumentirano posnete in prikazane vse kakorkoli pomembe cerkve, kapelice, znamenja in druge podobne znamenitosti na Tržaškem in deloma tudi v mestu Trstu samem.

Vsi, ki so razstavo videli v Dolini, soglašajo v ugotovitvi, da je na njej zbrano neprecenljivo narodno in ljudsko bogastvo, mimo katerega gre vsakdanji človek neopazno.

Prepričani smo, da bo prav razstava teh slik gotovo pripomogla k temu, da se bo marsikdo odločil osebno si ogledati prikazane objekte na kraju samem. Vsi skupaj pa da bomo

Poravnajte naročnino!

znali pravilno ceniti te sicer preproste spomenike, ki so pa zato toliko bolj pristen odraz mišljenja in dela našega človeka na teh tleh v zadnjih stoletjih.

Mariu Magajni izražamo ponovno vse priznanje za to edinsivno dokumentarno delo in se mu obenem zahvaljujemo za njegovo prijaznost da je to razstavo omogočil prikazati tudi pri nas.

Želimo, da bi si to nadvse zanimivo razstavo ogledalo čim več ljudi, zato bo odprta do 28. julija, in sicer ob delavnikih od 20. do 22. ure, ob nedeljah pa od 16. do 22. ure.

slava Špangerja in Borisa Pahorja, ki ob ravnavata tragični dogodek izpred 60 let.

Prvi večer je udeležence zabaval ansambel »Galebi«, drugi večer pa ansambel Taims.

—o—

VREME SE POPRAVLJA

Izpolnila se je vroča želja mnogih ljudi: vreme se je zadnje dni precej popravilo. Že nekaj dni traja sončno vreme, na veliko veselje tistih, ki so zdaj na počitnicah kje na obalah Italije ali Dalmacije in Istre. Tudi sadna letina si bo nekoliko opomogla, čeprav je za nekatere pridelke sonce posijalo prepozno, tako da se ne bodo več popolnoma popravili. Ni še mogoče reči, kaj bo z grozdno letino, a vse kaže, da bo slaba. Toda ponekod žitna letina ne kaže tako slabo. V nekaterih krajih v Sloveniji, pa tudi v Furlaniji in sosednih pokrajinah je tolkla toča, zadnji čas posebno okrog Pordenona. Našim krajem je toča, hvala Bogu, doslej v glavnem prizanesla, čeprav je tolkla pred tedni že tudi po tržaški obali do Opčin. Ni pa napravila kake posebne škode. Ljudje upajo zdaj na dolgo in lepo jesen. Bomo videli, če se bo to upanje uresničilo.

Rajonski sveti izvolili svoje predsednike

Pretekli teden se je zaključil prvi krog sej novoizvoljenih rajonskih svetov, ki so morali na prvi seji izvoliti med izvoljenimi člani svoje predsednike. Kot smo že poročali, je bil v večini rajonskih svetov za predsednika izvoljen predstavnik Krščanske demokracije in sicer v Ločniku, Stražicah, v Svetogorski četrti, v Podturnu, v mestnem središču; na Rojcah je bil sicer izvoljen socialdemokrat, ki pa bo po dveh letih in pol odstopil in predal mesto prestavniku KD; pri Madonini je predsednik bil izvoljen na lokalni listi, ki združuje v veliki meri pristase KD. V treh slovenskih vaseh pa so bila predsedniška mesta tako porazdeljena: v Pevmi - Štmavru - Oslavju je predsednik Joško Kosič (Slovenska

supnost), v Štandrežu Walter Reščič (PSI), v Podgori Edvard Maligoj (KPI). V zadnjih dveh vaseh je bilo potrebno sklicati še drugo sejo za izvolitev predsednika. Kateri je bil vzrok za drugo sklicanje, bomo skušali pojasniti v naslednjih vrsticah.

Glede izvolitve predsednika v treh slovenskih vaseh so se vodstveni organi Slovenske skupnosti, komunistične in socialistične partije dogovorili, da naj bi v teh treh rajonskih svetih vodil predsedniške posle predstavnik teh strank in sicer v Pevmi zastopnik SSK, v Štandrežu socialist, v Podgori pa komunist. Prva seja je bila v Pevmi v sredo 9. julija, vendar že pred sejo in potem tudi v glasovalni izjavi so se socialisti izrekli proti taki »lotizaciji« in predlagali rotacijo med tremi strankami, to pomeni, da bo predsednik v svoji funkciji za dobo dvajset mesecev; ta predlog so podprli tudi komunisti, Slovenska skupnost pa je vztrajala na svoji poziciji in zahtevala, da se držijo sprejeti dogovori. Ker ni bil med odmorom dosežen noben sporazum in sta levičarski stranki ponovili zahtevo po rotaciji, je SSK predlagala za predsednika svojega člana Joškota Kosiča, socialisti in komunisti pa so predlagali rotacijo med svojima strankama. Slovenska skupnost je ponovno zahtevala, naj se obdržijo sprejeti dogovori, ostali stranki pa nista popustili. Končno pa je prišlo do sklepa, da se sprejme sistem rotacije in v tem primeru je Slovenska skupnost zahtevala predsedniško mesto zase; tako je bil s stoodstotno večino glasov izvoljen Joško Kosič. Ker je bil sprejet kriterij rotacije, je SSK zahtevala, da isti kriterij velja tudi v Štandrežu in Podgori; to je SSK bila prisiljena zahtevati, potem ko so socialisti in komunisti v Pevmi prelomili dogovor. Zaradi tega se je SSK v Štandrežu umaknila iz dvorane, v Podgori pa se niso njeni predstavniki niti udeležili seje; isto so storili tudi zastopniki KD. Med tem je prišlo

ponovno do razgovorov med SSK in ostalima strankama, ki sta se na naslednji seji v Štandrežu (socialisti) in v Podgori (komunisti) uradno izjavili proti vsaki obliki rotacije v kateremkoli rajonskem svetu. Po teh zagotovilih so predstavniki SSK glasovali, tako kot je bilo predhodno domnjeno: za socialista v Štandrežu, za komunisti v Podgori. Tak je bil potek glasovanj v treh slovenskih vaseh, pa naj jih nekateri opazovalci interpretirajo, kakor hočejo. Slovenska skupnost je bila v svojih izjavah in glasovanjih dosledna.

PRAZNIK VINA IN PETJA V PEVMI

Letošnji praznik se bo začel v petek, 25. julija, zvečer s tekmo v briškoli s številnimi nagradami in z odprtjem kioskov ter razstave domačih vin. V soboto ob 21. uri je na sporedu ples ob zvokih narodno zabavnega ansambla LOJZE HLEDE iz Števerjana.

Praznik petja in vina se bo nadaljeval v nedeljo popoldne ob 18. uri s kulturnim programom, ki predvideva nastop domačega otroškega zbora prosvetnega društva »Naš prapor« in moškega zbora »Mirko Filej«. V večernih urah bo za ples igral znani ansambel TAIMS s Tržaškega, ki bo prav tako nastopil tudi na zaključnem večeru v ponedeljek ob 21. uri. Organizatorji bodo poleg zabave poskrbeli tudi za dobro jedajo s specialitetami na žaru in za dobro domačo kapljico. Vabljeni vsi na ta vaški, prijetni in domači praznik.

OLIMPIADA BREZ ZAPLETOV (Nadaljevanje s 3. strani)

namestitve raketnih izstrelkov, Afganistana, Irana, petroleja in talcev ter zahtev kosmatega in mastnega Arafata, da niti ne omenimo Carterja in Reagana, gnusnega problema terorizma v Italiji in inflacije, ki žal zadeva nas vse.

Ivanu Prinčiču v slovo

V nedeljo, 13. t.m., se je bliskovito razširila žalostna vest, da je v videmski bolnišnici po krajši bolezni umrl znani slovenski industrijec ter javni delavec Ivan Prinčič iz Krmina. Pokojnik je dočakal 82 let in je bil skoraj do konca svojih dni ves predan svojemu poklicu. Ivan Prinčič je pripadal tisti generaciji goriških Slovencev, ki so šli skozi strogo, vendar široko razgledano šolo goriških vzgojiteljev iz razdobja pred prvo svetovno vojno. Obiskoval je tedanje goriško gimnazijo in nato trgovsko šolo v Ljubljani.

Pred mnogimi desetletji se je iz rojstne Kozane v Brdih preselil v Krmin, kjer je svoje podjetje po drugi vojni spremenil v specializirano industrijo pohištva. Toda pokojnik ne bi bil bivši dijak stare goriške gimnazije, če se ne bi bil vedno zanimal tudi za javne zadeve. V tem pogledu pa se je kot stvaren človek vedno zavedal, da živi in dela v narodnostno mešanem okolju, ki ima svoje posebne značilnosti in posebne potrebe. Njegova prva skrb je zato šla ohranjanju narodne zavesti naših ljudi in v tej zvezi, po osvoboditvi, predvsem slo-

venski šoli, kulturnemu in prosvetnemu delovanju ter cerkveno-verskemu življenju. Na vseh teh področjih ima pokojnik velike zasluge, saj je bil eden tistih osebnosti, ki se mu je treba zahvaliti, če se je naš življenjski ohranil na tako narodnostno ogroženem območju, kot je območje Krmina.

Ivan Prinčič je bil tudi sposoben in ugoden občinski upravitelj, ki si je med drugim prizadeval, da bi krminka občina navezala stike z briškim področjem v sosedni Sloveniji in v tem pogledu prav gotovo oral ledino. Dolga leta je bil med voditelji Slovenskega gospodarskega združenja in eden glavnih, odločnih zagovornikov sodelovanja in povezovanja med slovenskimi gospodarskimi dejavniki v zamejstvu. Naj končno še omenimo, da je bil Ivan Prinčič član Slovenske skupnosti še v razdobju, ko ta politična organizacija še ni imela na Goriškem oblike in značaja, ki ju ima v zadnjih letih.

Z njegovo smrtjo smo izgubili zvestega sina našega ljudstva, ki zasluži, da ga ohranimo v trajnem spominu. Naj počiva v miru!

PROTEST GORIŠKIH AVTOPREVOZNIKOV

V teh dneh je prišlo zelo do izraza, z demonstracijami po goriških ulicah, negodovanja goriških avtoprevoznikov, ki so v zadnjih časih zašli v hudo krizo zaradi omejitvenih ukrepov v sosedni državi. Avtoprevoznikov je v Gorici veliko in predstavljajo tudi zelo močno gospodarsko kategorijo; v zadnjih mesecih pa se je njihova dejavnost izredno zmanjšala prav zaradi omenjenih ukrepov; je pač znano, da so goriški avtoprevozniki v glavnem delali za jugoslovanska špediterska podjetja; odkar pa jim ta podjetja ne plačujejo stroškov za prevoze v tuji valuti, so zašli v težko krizo, ki se bo še bolj zaostila, če bodo prisiljeni poseči z odpusti in dopolnilno blagajno. Vsem je tudi znano, da se je Gorica prav v zadnjih letih močno naslonila na jugoslovansko gospodarstvo in pospeševala blagovni, prevozniki in drugi promet in v ta namen tudi nakazala velike vsote za izgradnjo tistih infrastrukture, ki naj bi to izmenjavo še bolj okrepile. Zato avtoprevozniki menijo, in to so tudi precej hrupno pokazali, da ni pravilno, da mora prav njihova kategorija največ utrpeti zaradi omenjenih omejitev, medtem ko se ugodno razvijajo medsebojni odnosi in se poudarja potreba po medsebojnem sodelovanju. Svoj protest so izrekli pri goriškem prefektu in deželnem odborniku Tripaniju. Zahtevali so od deželnih oblasti, da nastopijo pri pristojnih organih v Rimu, zato da se na ravni italijanske in jugoslovanske vlade doseže uredeitev tega težkega položaja.

IZIDI MATURE NA LICEJU IN NA TEČAJU ZA OTROŠKE VRTNARICE

Na liceju »Primož Trubar« v Gorici je vseh dvanajst dijakov z uspehom opravilo zrelostni izpit. Objavljamo imena s končno oceno v šestdesetinkah: Danja Bregant (49), Marjana Čevdek (40), Aleš Figelj (39), Danijel Jarc (38), Robert Kocina (42), Tatjana Kosič (43), Anton Malič (60), Nadja Marinčič (60), Igor Prinčič (40), Livio Semolič (42), Marta Vižintin (50), Marko Vogrič (46).

Tudi na tečaju za otroške vrtarice so vse dijakinje uspešno opravile izpit, med temi sta tudi dve privatistki. Izdelale so: Daniela Breščani, Anastazija Devetak, Patricija Frandolič, Katarina Mužič, Mirjam Paulin, Klara Zago, Danijela Colja (priv.) in Radica Gerget (priv.).

Slovenska skupnost in nova občinska uprava

■ nadaljevanje z 2. strani

ampak stranka, ki upravlja vse državljane, ne glede na jezik, ki ga govorijo, z enako politično zavzetostjo in brez diskriminacij. Sicer pa vemo, da, kadarkoli prihaja do diskriminacij, gredo te vedno na škodo Slovencev. Zato je za nas pravičnost v upravljanju mnogo lažja.

Tem izkušnjam, ki so se porodile iz več kot desetletnega sodelovanja, se ne nameravamo odpovedati. To je bil za nas politični skok, kvaliteten napredek v snovanju drugačnih, pravičnejših odnosov znotraj naše občinske stvarnosti. Potrdila ga je bodočnost, petnajst let dela našega občinskega sveta, kjer prihaja, seveda, do politične konfrontacije med strankami, ne prihaja pa več do narodnostne konfrontacije. Tudi v zadnjih petih letih je občinski svet ohranil te vrednote in tako potrdil, da je bila takratna pot pravilna. Mi smo stali ob strani in omogočili dejavnost občinske uprave, kljub pomislekom in kritikam, kajti drugih, resnejših alternativ nismo uvideli.

ZA POT ŠIRŠEGA SOOČENJA IN DIALOGA

Sedaj pa mislimo, da je treba ob ohranjanju osnovnih političnih načel sodelovanja, razvoja in napredka, premostiti preživele sheme in ubrati novo pot, pot širšega soočanja in dialoga, da bo naša občina lahko zaživela svojo prihodnost. Pred nami so težka vprašanja, vprašanja gospodarskega razvoja v obdobju hude krize, vprašanja razvoja naših tradicionalnih dejavnosti, kmetijstva in obrtništva, naših industrijskih dejavnosti, kamnarske in papirniške, naših perspektivnih dejavnosti, turizma. Pred nami je vprašanje razvoja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki zadeva tudi našo občino, našo vsakdanjost, kajti s temi vprašanji se soočajo naši prebivalci vsak dan. Občina ne more biti več kulisa, Potemkinova vas, slepilo, ko gre za priznavanje pravic slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, postati mora jedro boja za demokracijo, za enakopravnost, za napredek in za razvoj.

Naša občina ne sme in ne more biti sredstvo za uresničevanje strankarskih ali političnih teženj, biti mora demokratični glasnik boja našega prebivalstva, boja za primeren gospodarski razvoj, boja proti novemu nacifašizmu in njegovim oblikam, ki se odražajo v teroristični dejavnosti, boja proti ostankom nacionalizma, narodnostne mržnje, sovraštva.

To je program, s katerim se predstavljamo v novoizvoljenem občinskem svetu. Na osnovi tega programa smo razpoložljivi za demokratično soočanje in, če bo mogoče, tudi za stvarno sodelovanje. Borili se bomo proti vsem oblikam toge zaprtosti do problemov naših prebivalcev, borili se bomo proti diskriminacijam znotraj naše občinske stvarnosti, borili se bomo predvsem za uveljavitev naših programskih načel, ki se odražajo v bolj demokratičnem načinu upravljanja, pri katerem je občina predvsem ustanova, ki uresničuje želje in potrebe prebivalstva. To je naša prvenstvena dolžnost, saj smo bili prav zato izvoljeni.

Slovenska skupnost bo, po svojih močeh, pripomogla k izvajanju tega programa. Naša razpoložljivost pa ni odvisna samo od nas. Odvisna je tudi, in morda predvsem, od tega, koliko bodo drugi upoštevali in priznavali politično vlogo naše stranke v devinsko-nabrežinski občini in v tržaški stvarnosti nasploh.

SSK NI »ETNIČNA« STRANKA

Pri tem pa poudarjamo, da odločno odklanjamo naziv »etnična stranka«, ki nam ga drugi pripisujejo z dokaj omalovaževalnimi toni. Res je, da so naši volivci pripadniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, res pa je tudi, da se popolnoma zavedamo vloge politične stranke v naši narodnostno-mešani stvarnosti: in ta vloga je v povezovanju, v demokratičnem soočanju različnih družbenih in kulturnih stvarnosti zato, da pride, seveda na enakopravni ravni, do čim tesnejšega sodelovanja.

Tudi od priznavanja te vloge je odvisna naša

angažiranost v bodoči upravi devinsko-nabrežinske občine. Gre za vlogo, ki je zapopadana v osnovnem demokratičnem načelu, po katerem imajo državljani pravico, da se združujejo v politične stranke in tako kolektivno izražajo svojo misel, torej za vlogo, ki pripada Slovenski skupnosti prav v enaki meri kot vsem ostalim političnim strankam.

Vsaka drugačna interpretacija naše vloge je torej le izgovor za tiste, ki nočejo pristati na naše politično-programske točke, na naše misli o bodočnosti devinsko-nabrežinske občine, kjer morajo biti tudi volitve leta 1980 prelomnica, začetek novega obdobja, začetek upravljanja v okviru širšega soglasja političnih strank, ki zastopajo čimvečje število naših delovnih ljudi, slovenskih in italijanskih prebivalcev naše občinske stvarnosti. Občina ne sme biti ustanova, ki zviška, z odmaknjenostjo gleda na probleme naših delovnih ljudi. Kot mora biti glasnik njihovega demokratičnega boja, mora biti tudi odgovor na njihova vprašanja, majhna in velika, odgovor na njihova prizadevanja za boljši jutri.

»NAŠI LJUDJE ČAKAJO NA ODGOVOR«

Danes občinski svet verjetno ne bo dal tega odgovora. Nikogar nočemo kriviti, trdimo samo, da ni bilo narejeno vse, da bi iz današnje seje izšla nova, širša in bolj demokratična uprava, ki bi lahko temeljila na večini v občinskem svetu.

Vendar pa naši ljudje čakajo na odgovore, čakajo na novo upravo in na čas, ko bo ta uprava začela izvajati programe. Ne zanimajo jih ozka gledišča in odklanjajo sheme, v katerih so žrtev nerazumevanja in nepriznavanja vloge posameznih strank prav oni, prebivalci devinsko-nabrežinske občine.

Slovenska skupnost ne nosi krivde za odlašanje in ne bo nosila krivde, če nova uprava ne bo taka, kakršno si želijo naši delovni ljudje, če še dalje ne bo sposobna dajati konkretne odgovore na njihove konkretne želje, potrebe in zahteve. Danes, na tem zasedanju, pa lahko jasno rečemo, da bomo mi, predstavniki Slovenske skupnosti, tudi v prihodnjih petih letih nadaljevali po svoji politični poti, ki smo jo potrdili z letošnjim volilnim programom in ki gre edinole v smeri razvoja in vsestranskega napredka naše občinske stvarnosti.

Sloenci in Hrvati

Dresura slovenskega mišljenja

I.

V delu »Mala splošna enciklopedija« (izdali DZS Ljubljana in Prosveta Beograd 1975) se pod geslom »Hrvaška« (str. 58-62) nahaja tudi oris narodne zgodovine Hrvatov. Prikaz je povsem zanimiv, zlasti pa še, če primerjamo način tolmačenja hrvaške zgodovinske preteklosti s tolmačenjem slovenske. V tem primeru se nam razkrije dvojno merilo za ocenjevanje zgodovinskega dogajanja pri Hrvatih in pri Slovencih.

Gre predvsem za to, da je na papirju mogoče prikazovati zgodovinske dogodke skorajda edino v pozitivnem smislu, kot je to na primer pri Hrvatih, in s tem vzbujati narodni ponos in zavest, pa tudi samozavest in ustvarjalnost, ali pa jih tolmačiti povsem v negativnem smislu ter tako na umeten način vcepiti v mišljenje in čustvovanje ljudi občutke majhnosti, manjvrednosti, nemoči in nesposobnosti ter tudi sramu pred lastnim poreklom, kot se godi

pri Slovencih. Ob primerjavi obeh zgodovinskih prikazov, se človek mora vprašati, zakaj pri Hrvatih tako, pri Slovencih pa drugače? Slovenci pa smo bili vedno podložni in nismo nikoli pomenili nič, medtem ko so Hrvati imeli svojo lastno državnost in so zato zgodovinski narod.

In vendar najdemo že v omenjeni enciklopediji navedbe o zgodovinski preteklosti Hrvatov, ki so očitno nepopolne in netočne in nam prikrivajo nekoliko rugačno zgodovinsko podobo tega naroda. Ko z istimi merili kritično preverimo slovensko zgodovino, ne moremo mimo ugotovitve: če so Hrvati »Zgodovinski« narod potem smo Slovenci še bolj. Vendar preidimo k samim navedbam! Med drugimi je v enciklopediji zapisano tudi naslednje:

— Hrvaška plemena so v 7. stoletju zasedla Panonijo in Dalmacijo, ki sta bili prej provinci rimskega cesarstva, zato imenujemo hrvaško državo, ki je nastala na ozemlju rimske Dalmacije, Dalmatinsko Hr-

vaško; deželo med Gvozdom in Dravo imenujemo Panonsko (Posavsko) Hrvaško...

Prvič, hrvaška plemena so zasedla samo Dalmacijo, ne pa Panonije, kjer je bila v tistem delu, ki ga ima pisec tega prikaza v mislih, t.j. nekako med Savo in Dravo, samostojna kneževina Slavonija. Njeno prebivalstvo je bilo narodnostno (etnično) isto: vetno s karantanskim in slovensko panonskim (med Dravo in Rabo) in kot vse kaže tudi s slovaškim (moravskim). O tem priča še danes ostanek kajkavskega govora v hrvaškem Zagorju in okoli Zagreba. Ta govor pa je slovensko narečje, ki ga je govorila vsa Slavonija. Šele begunci pred Turki so prinesli po stoletjih štokavski govor v večino slavonskih predelov. Ta govor pa je dejansko srbščina.

Navedba »Panonska (Posavska) Hrvaška« za tisti čas je zato le umeten pojem, ki naj bi pohrvalil nekaj, kar še ni bilo hrvaško. Če sedaj primerjamo, kako tuji in, žal, sami naši zgodovinopisci pišejo za isti čas o Karantaniji? Zakaj označujejo slovenske Karantance za »alpske Slované«, češ da še niso bili izoblikovan narod (kar je pravzaprav trditev nemškega nacionalističnega zgodovinopisja), istočasno pa v primeru Hrvatov ne govorijo o kakih »dalmatinskih Slovanih«! Ali ni to dvojno merilo, zlasti še, ker zgodovinopisci, ki to oznako uporabljajo, »pozabijo« raziskati in utemeljiti, kdaj so se potem Karantanci iz »alpskih Slovanov« razvili v Slovence!

I. S.

Sodobno kmetijstvo

Breskova uš in krompir

Siva breskova uš se po razvojni dobi na breskvi naseli v krilati obliki na zelenju, predvsem na krompirju v juniju. Pri 22 stopinjah ima v mesecu dni 2500, pri 27 stopinjah pa že 125.000 mladih. V začetku julija se znova selijo in osnujejo kolonije nekrilatih uši. Jeseni se znova selijo na breskve, kjer na listju odložijo samice, katerih jajčeca tam samijo.

Spomladi se seli z breskve na krompir, nato okuži še druga krompirišča in jeseni se vrača na breskve. Ob selitvah se širi virus, ki povzroča zvijanje krompirjevih listov, z breskev priletijo neokužene, pač pa se okužijo pri hranjenju na obolelih rastlinah.

Toplo in tiho vreme zelo godi širjenju in razmnoževanju breskovih uši. Poleti edino lahko učinkovito ukrepamo z odstranjevanjem krompirjeve cime in ruvanjem okuženih rastlin. Zato je bolje, da že pred spomladanskim seljenjem širjenje virusa preprečimo s škropljenjem takoj po vzniku. Z metasystoxom krompirišče za nekaj dni

zastrupimo in vsaka uš pogine najkasneje v osmih urah. Škropljenje ponovimo čez 10-15 dni, vse okužene rastline uničimo.

Letos se je znova pojavil koloradar, priporočamo pa, da sredstva za zatiranje večkrat menjate, kajti na eno samo hrošč lahko postane odporen. V toplih in suhih poletjih se rad pojavi krompirjev molj. Metulj ni škodljiv, pač pa gosenice, ki krompir napadajo že na polju, še več škode povzročijo na gomoljih med skladiščenjem z vrtnjem rovov v sadežih. Zato za sajenje uporabimo le zdrave gomolje.

Krompirjeva ogorčica sodi med najhujše krompirjeve škodljivce našega podnebja. Na Slovenskem je zaenkrat še ni, opazimo pa jo v otočkih in zakrnelih rastlin, zlasti na njivah krompirja slabše rasti, bodisi zaradi neenakomernega gnojenja, slabe propustnosti tal ali raznih bolezni. Na dobrih tleh in če je krompir primeren obdelan, okužbe niti ne opazimo, vendar je pridelek močno prizadet. Napadene rastline ostanejo slabotne in majhne, pri ranih sortah zgodaj porumenijo in odmrejo, pri poznih pa si opomorejo in začno cveteti, ko druge že zorijo.

Gorčico v zemlji ugotavljamo kot bučkam podobne rjave kroglice, ciste odrle samice, ki vsebujejo ličinke in te se pod vplivom kemičnih snovi, ki jih izločajo krompirjeve koreninice, sprostijo in zavrtajo v korenine in jih je na teh opaziti kot bele ciste, iz katerih se izvijajo jeguljasti samci, ki samice, katerih zadek štrli iz korenine, oplodijo.

Ob izkopu okuženih rastlin opazimo ciste kot bisernate kroglice na koreninah, ki se iz belih spremene v temnordečkaste, ko samica pogine.

Ob izkopu krompirja mnogo cist odpade in ostane v zemlji kot vir okužbe za bodo-

či krompirjev ali paradižnikov nasad. V vzorcu zemlje jih odkrijemo šele, ko se njihovo število povzpne na 20 milijonov na hektar. Prenašamo jih z zemljo na kolesih vozil in strojev, z obutvijo, kmetijskimi pri-delki, pa tudi veter in voda jo raznašata. Zatiranje gorčice je težko, ker ciste z ličinkami lahko ostanejo v zemlji tudi brez rastlin gojiteljic, kemični pripravki pa niso učinkoviti, preostanejo samo ukrepi, s katerimi zmanjšujemo okuženost tal in ti so, da za saditev uporabimo le neokuženo seme in da kolobarimo tako, da prideta krompir in paradižnik le vsako četrto leto v isto zemljo. Pomembno je tudi zatiranje samosevcev, ki zavirajo naravno zmanjševanje okuženosti tal, dalje sadimo odporne vrste, s katerimi zmanjšujemo okuženost zemlje, njihov pridelek pa ni prizadet, vendar moramo tudi pri teh sortah upoštevati kolobarjenje. Omenimo naj še, da priljubljeno rezanje gomoljev, ki so manjši od 5 cm, ni priporočljivo, škodi pa tudi posipanje rezanih gomoljev z apnom ali pepelom, ker to preprečuje zaraščanje ran.

Z. T.

—o—

SLOVENCİ IN OLIMPIADA

Na olimpiadi v Moskvi se je doslej zelo dobro obnesel Borut Petrič, ki sicer ni dosegel medalje na daljavi 1500 metrov, kar tudi ni bilo pričakovati, a je zasedel odlično peto mesto. Plaval je okrog 30 sekund hitreje od svojega dosedanjega najboljšega časa. Toda razdalja na 1500 m ni tista, v kateri dosega najboljše rezultate. Torej bomo še videli ... Zanimivo je, da dosega tudi njegov brat, ki ima šele 14 let, odlične rezultate in bo morda kdaj brata celo prekosil, saj se je lažje ravnati po zgledih, kakor pa biti sam tisti, ki vleče druge za seboj. Saj: zgledi vlečejo ...

V jugoslovanski olimpijski reprezentanci je seveda še več Slovencev. Upati je, da se bodo tudi ti častno odrezali.

ŠE VEDNO UJETNIKI NACIONALISTIČNIH SKUPIN

(nadaljevanje s 1. strani)

mor, saj dejansko dela sramoto Avstriji v mednarodnem svetu. Ne glede na to pa je treba ponovno ugotoviti, da je sedanja oblast na Koroškem še vedno ujetnik nemško-nacionalističnih skupin in organizacij s Heimatdienstom na čelu. To je dejanskost, s katero morajo naši ljudje na Koroškem računati in se tudi ustrezno ravnati. Prirediteljem protiproslove je treba izreči vso solidarnost z iskreno željo in voščili, da bi dosegli prodoren uspeh.

Slavonija je bila, nadalje, samostojna kneževina še v 9. stoletju in njen knez Ljudevit Posavski se je uprl Frankom (819 - 821), pridružili so se mu tudi Karantanci. V (Dalmatinski) Hrvaški pa je vladal knez Borna. Toda, kako je vse to prikazano v omejenem zgodovinskem orisu:

— Njegov sodobnik (kneza Ljudevita Posavskega) je bil v Dalmatinski Hrvaški knez Borna (ok. 810 - 821). Ko so po smrti Karla velikega zavladali slabotni nasledniki (v Dalmatinski Hrvaški), se je frankovsko plemstvo vse bolj okrepilo in nasilno vladalo nad hrvaškimi in slovenskimi plemeni v vzhodnih Alpah. ...

Ničesar o tem, da se je Ljudevit Posavski po porazu v bojih s Franki zatekel h knezu Bornu in da ga je ta dal zahrbtno ubiti. Za nagrado pa je dobil Slavonijo, ki je od tedaj šele del Hrvaške. Neumestno je označevanje tako Hrvatov kot Slovencev v tistem času s »plemeni«, ker gre za državotvorna naroda in ne za kakšne pragozdne prebivalce ali nomadske ljudstvi.

Zakaj naj pomeni, nadalje, vlada frankovskega plemstva nad Karantanci (v resnici so obstajali tudi še dalje v veliki meri domači karantanski plemiči) nekaj tako usodnega, da je bilo s tem konec slovenske svobode in smo padli odslej v podložnost »Nemcem« (s čimer istovetijo Franke). Pri Hrvatih pa nadvladi istega frankovskega plemstva sploh ne

prispevajo takšne tragične usodnosti in tudi ne kakšne »nemške« podložnosti? Dalmacija je bila povrh vsega v precejšnjem delu tudi pod Bizantinci, tako da je — zaradi saracenskih napadov Bizanc ustanovil v dalmatinskem primorju posebno »temo« (vojaško upravno okrožje) Dalmacijo. ...

Res pa je, da so Franki Hrvatom pustili še naprej domačega kneza. Pri Karantancih pa so domači knežji rod odstavili. Toda tega ni mogoče tolmačiti v tem smislu, da smo Slovenci izgubili svojo notranjo samostojnost pod Franki, Hrvati pa ne, saj fevdalna družbena ureditev ne temelji na narodnostni podlagi, ampak na zgodovinskem nasledstvu. Karantanija ostaja kljub »tujemu« vladarju še dalje slovenska država, kot ostaja to tudi Hrvaška, potem ko je bila leta 925 razglašena za kraljevino in so ji po manj ko dvesto letih zavladali ogrski vladarji. V omenjeni enciklopediji najdemo o tem naslednje: — (Hrvaško ljudstvo) se je, kot pripoveduje poznejše izročilo, uprlo in ubilo kralja Zvonimira (1039). Po državljanski vojni, ki je nato sledila, je sklenilo hrvaško plemstvo (1102) personalno unijo z ogrskimi kralji iz dinastije Arpadovičev in ti so hrvaškemu plemstvu potrdili stare privilegije. ...

Iz te navedbe bi sklepali, da se je hrvaško plemstvo popolnoma prosto odločilo za personalno unijo z ogrskimi kralji, ki so s tem postali istočasno tudi hrvaški vladarji. V resnici pa je bila ta »unija« poraz

Hrvaške, posledica tega, da hrvaško kraljestvo ni moglo več vzdrževati v številnih bojih z Ogrsko. To je seveda zamolčano. S političnopravnega vidika je sklenitev te ogrsko-hrvaške personalne unije gotovo dejstvo, najsi je bila še tako formalna. Toda zakaj se tudi v tem primeru ne piše o »ogrskem jarmu«, »hrvaški podložnosti Madžarom« ipd., kot se naveda v primeru Slovencev nasproti »Nemcem«; posebnost, ker nam nadaljne navedbe odkrivajo, da ta personalna unija z Ogrsko, ni pomenila tudi za Hrvate takšne »svobode«, kakršno bi zgodovinsko hoteli videti pri Slovencih brez »nemškega jarma«. Iz orisa v enciklopediji je v tem pogledu povzeti naslednje:

— Za personalne unije z Ogrsko se je začelo težišče gospodarskega in političnega življenja prenašati postopno iz Dalmatinskega primorja na jugu v Slavonijo na severu. Tu je začel (ogrski) kralj množično razdeljevati kronsko zemljišča in sicer ogrskim in nemškim (!) plemičem. Hrvaški in ogrski fevdalci so se vedno bolj zblíževali in zliili v enotno plast fevdalcev, zlasti po mongolskem vdoru l. 1241. Po tem vdoru so začeli v opustošeno deželo naseljevati nemške obrtnike in trgovce, nastala so dobro utrjena kraljevska in fevdalna mesta. ... Leta 1260 s ovso hrvaško državo zaradi boljše uprave razdelili na Dalmatinsko Hrvaško in Slavonijo. ...

(Dalje)

KNUT HAMSUN POTEPUHI

Poslovenil Oton Župančič 104

Joakim je razširjal svoj hlev, povečal naj bi se še za dve staji, pa res samo za dve, ne za tri ali še celo za pregrajo za korna. Avgust se je poskusil takoj vmešati in je svetoval, pustiti poseben oddelek za dvoje telet, a bil je zavrnen. Ni ga bolelo, da je bil zavrnen, tega je bil Avgust vajen, toda Joakim je storil to na posebno žaljiv način in je vprašal, ali noče Avgust tudi hleva za kanarčke. Avgust je hotel pomagati takoj pri polaganju temelja, vtepel si je v glavo, da bo okreval, čeprav bo s svojo rano malo nepreviden, a bil je zopet zavrnen, in to pot ga je prizadelo tembolj, ker si je najel Joakim tujega tesarja za pomoč.

Ker pa Avgustu žilica ni dala mirovati, se je neki dan prijel in začel delati nabiralnik za pisma. Pobarval ga je krvavordeče in pregovoril Joakima, da je nanj napisal s tiskanimi črkami »Pošta«, nato ga je obesil poleg štacunskih vrat in je bil ponosen. Ljudje so se čudili, čemu nabiralnik brez pošte. Avgust pa je vprašal, zakaj naj bi imeli v Avstraliji pri kmečkih kramarijah nabiralnike, tu pa ne: ljudje zdaj lahko prihajajo in mečejo v skrinjico svoja pisma na Lofote in zaljubljena pisma in po enkrat na teden jih lahko pobirajo in varno oddajajo dalje ljudje, ki hodijo v cerkev. Sicer pa, je rekel Avgust, naj zdaj zahtevajo poštni urad za zaliv, saj je tukaj velik kraj!

Da, bil je precej divji, tak je bil svoj živ dan, še smrtno nevaren sunek z nožem ga ni ukrotil, ali Avgust je bil le edini Avgust v zalivu in možak, ki je objadral svet, ni bil kar tako. Zakaj so dekleta iz soseseke res nekoliko mislila nanj, pred več leti, ko se je prvič vrnil domov — potem pa ne več? Mogoče, da jim ni mogel jamčiti najvarnejše preskrbe, ali kdo v vsej okolici je mogel to? Zdaj so ga smeje deklice imeti za norca in govoriti, da ga ljubijo in da bodo na njegovem grobu umrle, in Avgust je sedel brez brambe, lezel je vase in se smehljaj.

Vendar je bilo dobro, da je bil ta človek vek tu, razgibal je kraj in pustil sled za seboj. Njegova zvezda je bila visoko zgoraj in globoko spodaj, da je rešil svoje imetje iz nekega brodoloma barke »Sončice«, bil bi nemara največji matador zaliva in vsega okraja. A tako pravljico ni šlo, mnogo naslednjih let ni bilo dobrih, toda lenoba mu je bila tuja, in še v svoji onemoglosti je gomaral. Vidite, zdaj visi tu ta rdeča skrinjica za pisma in sije kakor plamen, štacune ne kazi, nasprotno, zaradi nje jo ljudje gledajo kot nekako znamenitost, pozneje poleti bodo nabiti okrog skrinjice tudi lepaki, utegnili bi biti važna poročila od župana ali župnika, da, utegnil bi biti razglasi o dedščinah z norveškim levom na vrhu. Nabiralnik za pisma je storil, da je postala štacuna v zalivu javna.

Pavlinica je bila zdaj edini šef za pultom, vse je teklo skozi njeno glavo in njene roke, nakup in prodaja, cene in dovoljevanje kredita. Enakomerno je napredovala. Ko se je Edevart vrnil s sejma, ji je predal mali ostanek neprodanega blaga in ves izkupiček s te vožnje na semenj. Pri tem se je izkazalo, da je bilo moči plačati Joakimu

vse izdatke in še več, in da je bil Edevart zopet lastnik njihove štacune. »Kar sama imej štacuno,« je rekel Edevart, »ne bi je pobral, da jo vržeš za menojo!« — »Česa se pa hočeš ti lotiti?« je vprašala sestra.

Da, česa naj se loti Edevart? Bil je čezdalje neznatnejši in neznatnejši, preganjal si je dneve v leni enoličnosti, hodil je neostrižen, zvečer je legel in zaspal šele proti jutru. Pa si pogledajte spet tega Avgusta! Ko je dodelal nabiralnik, je napravil vitlo, da so mogli vleči vodo iz vodnjaka. To je dosti zaleglo Pavlini, ki je morala opravljati pozimi več krav. Ko je Avgust to končal, se je kar meni nič tebi nič prijel dela pri hlevu, da je postal tuji tesar pri tem prizidku odveč. Avgust je prevzel vodstvo in razširil na svojo roko stavbni črtež. Joakim je bil zdaj sam mnenja, da potrebuje pregrajo za teleta, a ni hotel priznati, vprašal je Avgusta z oostrostjo, ki je bila prisiljena: »Kaj vruga ti je spet šinilo v glavo?« — »Prostora mi je treba za dva telca,« je odgovoril Avgust. »Taka pojata!« je vzkliknil Joakim, »saj to je vsaj za šest telet!« Avgust je samo nekaj zarenčal. Njegova je obvelja-

la, ali Joakim mu je obetal strašno maščevanje, kadar bo hlev stal.

Toda tak je bil Avgust, vsak dan zaposlen, živ, divji in prismodast, mož na mestu.

Kaj pa Edevart? Bog ve, ali ne bo nazadnje še moral potrkatati Hosei in Ezri in beračiti, da sme ostati pri njih in živeti od njihne milosti. Doslej je izvedel še vse, za kar se je zavzel, samo zavzel se ni za nič več. Česar je potreboval in kar bi mu bilo utegnilo pomoči, se ni dalo doseči z delom enega dne, rak je moral prehoditi vso dolgo, potrpežljivo pot nazaj, če je hotel zopet najti svojo glavo.

Dobil je pismo od Romea Knoffa, jako dobrohotno pismo, a z resno vsebino: ali ne bi smel Romeo zanj prodati Doppena, ko Edevart vendar ne prebiva tam in ne more sveta redno obdelovati. Sosed Karel da ima zdaj dva velika fanta in da mu hodi po glavi, ali ne bi za starejšega kupil Doppena. Romeo je ponujal, da vzame nazaj postelje, ki zdaj tako in tako niso v rabi, in za katere je Edevart še na dolgu, in da bo sploh moči skrbel zanj, da bo njegov dolg v trgovini približno pokrit. Čoln bi mogel biti vključen pri prodaji kmetije, ker je novemu posestniku neobhodno potreben, vprašanja o slapu se za zdaj ne bodo dotikali. Edevart ostane lahko nadalje lastnik slapa.

(dalje)

— Znaš Mihec, vselih me je žou, ke nisem šou u Moskvo.

— Kej ne! Videt tistga medvedka, kaku se naankrat prkaže na tisti veliki tribuni, pole se vse spremeni u olimpiško siglo, pole pride ven kašna parola (magari u cirilici) pole spet kašen drugi signal, pole spet Miša. In vse u kolorjeh. In pole sprevod in banda in pole tisti ke teče gor užgat olimpiški uagenj. Gledat vse tu na televižjoni ni tisto, ku videt zares.

— Se zna de ni. In midva be bla lahko šla gor ku dopisnika Novga lista. Taku be nas neč ne koštalo. Sej sma midva tudi ku ane sorte publicista?

— Se zna, de smo. Ma sej je naš direktor tou, da be šla. Je šou prfina u Rim na rusko ambasado intervenirat, de be nam dali vizum, Ma niso teli neč slišat. So rekli, de tašneh ledi ku sma midva nečejo jemet pod nogami. De jemamo preveč douge jezike in de zmiri govorimo taku,

de ni dobro zastopet, koga jemamo za norca. Zatu — njet!

— E, dragi moj, Rusi čejo, de gre vse prou in u miri. De teče vse ku po špagi. Zastran nas dveh be pej lahko ratau tudi kašen incident. Se brez nas so jemeli dosti skrbi. Zatu so vse lepu ogradili in vse kontrolirajo, kudu gre kam. So postauleni bloki in dokumenti in vse sorte. Se ne moreš nanka sp....., de ne be znala policija.

— Jakec, kej znaš kej, če še velà tisto u hotelih, de če češ jet ponoči ven s kamre u stranišče, de moreš prašat tistga KBG, ke varje na anditi, de ti odklene kandot? In taku jemajo vse zapisano, kdaj in koliko cajta si biu nutre?

— Jest tisto ne znam. Ma znam, de so forte očistli Moskvo. Vse črnoborzijance in disidente so poslali na deželo al kam še bol na varno...

— Zastopem. Ku pr nas za cajta dučeta, ke so vse sumljive ledi skranli h Ježuitam, u via Tigor al pej u Koroneo kadar je biu kašen velel praznik al pej pršla u Trst kašna velika glava.

— Taku nekej. Zatu pej bojo turisti in športniki bol u miri in jeh ne bo nobeden po cesti šekirau, de be prodau hlače z riti al pej kupu ruble desetkrat bol poceni. Treba reč, de so Rusi fejest organizatorji.

— Ja, ja, tisto je res. Kadar uani nekaj naredijo - de drži! Vidi, ano babo z Leningrada so nečko pobasali, denili na aroplan in lifrali na Dunaj. Je bla ku ane sort feministka, je pisala an samizdat in se jajcala za ženske pravice. Se kliče Tatjana Mamonova in je govorila, de u Rusiji komendirajo samo moški. Sej so jo prej tudi prosili, nej da mir. Ma uana ni tela neč zastopet. Taku so ji vzeli državljanstvo in jo zapodili na zahod.

— Prou so strili. Se tisto nam manka, de be nam babe komendirale!